

Chapter 2: Article 1¹

Fremskrittspartiets organisatoriske utvikling fra 1973 til 2013: fra anti-parti til masseparti?²

Sammendrag

Denne artikkelen analyserer Fremskrittspartiets organisatoriske utvikling fra oppstarten som en løs bevegelse under Anders Lange, og spør om Frp i dag har blitt et regulært masseparti. Selv om massepartiet ikke representerer et organisatorisk endepunkt, kjennetegner dets struktur fortsatt norske partiorganisasjoner i stor grad. Utfra en idealtypisk definisjon av massepartiet, diskuterer jeg Frps utvikling langs fem sentrale dimensjoner: 1) fokus på medlemmer; 2) massemedlemskap; 3) territoriell forankring; 4) desentralisert beslutningsstruktur; og 5) kobling til sivilsamfunnet. Hovedfunnet er at Frp har blitt et masseparti i henhold til kriteriene 1 og 3, men ikke 2 og 5, og at Frps beslutningsstruktur er delvis desentralisert.

Innledning

De høyrepopulistiske partiene i Europa har historisk vært kjennetegnet av rudimentære organisasjoner grunnlagt rundt og dominert av en karismatisk leder (Mudde 2007, Diamond and Gunther 2001). Det organisatoriske apparatets primære funksjon har vært å drive valgkamp. Modellen er beskrivende for Fremskrittspartiets oppstart: Anders Langes Parti til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep (ALP) startet som et folkemøte i Saga kino 8. april 1973 i protest mot det bestående partietablisementet. Lange foretrakk en løst organisert bevegelse med en sterk leder, men konkluderte at ordet «parti» ville generere mer medieinteresse. Dets representanter skulle fatte beslutninger spontant og ikke bindes av en eksternt organisasjon. Lange krevde imidlertid å bli leder og at partiet skulle bære hans navn – ellers ønsket han ingen befattning med det. Da Arve Lønnum overtok som leder etter Langes død i 1974, startet prosessen med å strømlinjeforme organisasjonen (Iversen 1998, Svåsand 2003). Denne artikkelen analyserer Frps organisatoriske utvikling fra oppstarten i 1973 og spør om Frp i dag har blitt et regulært masseparti. Selv om massepartiet ikke representerer et organisatorisk endepunkt, kjennetegner dets struktur fortsatt norske partiorganisasjoner i stor grad. Med utgangspunkt i en idealtypisk fremstilling av massepartiet diskuterer jeg Frps utvikling langs fem sentrale dimensjoner: 1) fokus på medlemmer; 2) massemedlemskap; 3) territoriell forankring; 4) desentralisert beslutningsstruktur; og 5)

---

¹ Each article follows the reference style of the journal to which it was submitted.

² Iht. til Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrifts retningslinjer var øvre ordgrense for denne artikkelen 3500 ord.

kobling til sivilsamfunnet. Datagrunnlaget er partidokumenter, intervjuer med organisasjonsansatte samt øvrig forskning på feltet.

Massepartimodellen

«Massepartiet» brukes som betegnelse på organisasjonsmodellen de fleste vest-europeiske partiene konvergente mot rundt 1950. Mens det såkalte «elitepartiet» oppstod som konservative og liberale valgkampkoalisjoner i parlamentet mot slutten av 1800-tallet, reflekterte massepartiet de sosialdemokratiske partienes utenomparlamentariske mobilisering. Duverger (1959) mente massepartimodellen var så strategisk overlegen at han predikerte «smitte fra venstre» – borgerlige partier ville kopiere venstresidens organisasjonsform. Scarrow (2002 [2000]) viser at dette i noen grad også skjedde i tiårene etter andre verdenskrig, med sterk medlemsvekst i flere konservative partier, med tyske CDU og Høyre i Norge som fremtredende eksempler. Innføring av statlig partistøtte, flere ansatte partimedarbeidere og politikkutforming i dialog med eksterne aktører har modifisert den opprinnelige massepartimodellen i varierende grad i vest-europeiske partier (Casas-Zamora 2005, Mair 1997, Heidar and Saglie 2003). Med henblikk på norske forhold konkluderer imidlertid Saglie og Heidar (2002: 77) at «[m]ye av massepartiets strukturer og aktiviteter er med oss fortsatt (...)». Med utgangspunkt i Katz og Mairs (1995), Krouwels (2006) og Diamond og Gunthers (2001) organisasjonstypologier defineres massepartiet her utfra følgende fem attributter:

1. Fokus på medlemmer. Massepartiet har et positivt syn på medlemmer som strategisk ressurs og forsøker aktivt å rekruttere dem. Nye partier har et særlig incentiv for å rekruttere medlemmer: et brakvalg kan gi parlamentarisk representasjon og til og med regjeringsmakt, men for å beholde den trengs en levedyktig partiorganisasjon i en støtterolle (Pedersen 1982, Mudde 2007). Medlemskapet kjennetegnes ved et sett rettigheter og plikter som både myndiggjør medlemmene internt og avgrenser dem fra øvrige partisympatisører, fortrinnsvis stemmerett og valgbarhet, og på den andre siden medlemsavgift og forbud mot samtidig medlemskap i andre partier. Massepartiet iverksetter også tiltak for å holde på medlemmene, som å gi dem eksklusiv informasjon, sosiale aktiviteter og kurstilbud/internskolering. Som et operasjonelt mål på medlemsfokus brukes her konkrete tiltak over tid for å rekruttere og beholde medlemmer.

2. *Massemedlemskap.* «Massemedlemskap» refererer til volumet på vest-europeiske partiers medlemsorganisasjoner i tiden rundt og etter andre verdenskrig, som da var på sitt største. Motivasjonen for å søke massemedlemskap har vært de mange viktige funksjonene medlemmene har i organisasjonen: de bidrar til partifinansene gjennom medlemsavgiften, påtar seg interne verv, er kandidater, driver valgkamp, utgjør velgergrunnfjellet, er «ambassadører» for partiets politikk overfor familie, venner og bekjente, er dets «øyner og ører» blant folket, og gir partiet demokratisk legitimitet gjennom å symbolisere dets folkelige forankring (Scarrow 1996, Wiesendahl 2009)³. I snitt var 14,6 prosent av velgermassen partimedlemmer i 1960, som også er det operasjonelle kriteriet her (Katz and Mair 1992, Scarrow, 2002 [2000], Van Biezen et al., 2012⁴.)

3. *Territoriell forankring.* Massepartiets organisatoriske basis er et geografisk spredt nettverk av lokale partiforeninger styrt fra en sentral partiorganisasjon via et regionalt mellomledd. Fra disse utøves lokalpolitikk, samtidig som de gir partiet som helhet en lokal forankring. Lokallagene fungerer også som inngangsport for de som vil engasjere seg i et politisk parti. Operasjonelt ses et parti som territorielt forankret når det har lokal representasjon i alle fylker og minst 80 prosent av landets kommuner⁵.

4. *Desentralisert beslutningsstruktur.* Massepartiets beslutningsstruktur går «nedenfra og oppover»: politikk vedtas og ledere velges av representative organer. Gitt denne variabelens kompleksitet, anvendes en tredelt operasjonalisering: landsmøte – partiets øverste organ – sammensatt utelukkende av fylkesdelegasjoner; sentralorganisatorisk kontroll av stortingsgruppen og fravær av sentral rett til inngripen i lavere organisasjonsledds virksomhet.

5. *Kobling til sivilsamfunnet.* Avslutningsvis kjennetegnes massepartiet av formaliserte forbindelser til massebaserte sivilsamfunnsorganisasjoner som deler dets politiske agenda. Politisk innflytelse kan slik ses som en tofrontskamp: mens partiet jobber gjennom det politiske systemet, jobber sivilsamfunnsorganisasjonen gjennom den korporative kanalen. For eksempel har venstresiden samarbeidet tett med fagbevegelsen. *Kobling til sivilsamfunnet*

---

³ May (1973) og Katz (1990) påpeker imidlertid at ideologiske medlemmer kan hemme partilederskapets handlefrihet.

⁴ Nasjonalt gjennomsnitt for 10 land (Katz and Mair 1992: 334).

⁵ Faglitteraturen angir ikke et eksakt mål for når et parti kan ses som territorielt forankret. 100 prosent av fylkene og 80 prosent av kommunene representerer følgelig forfatterens konseptualisering av variabelen. Tersklene gir et klart mål på den, samtidig som de tillater at et parti kan ses som territorielt forankret når det har lokallag i det store flertallet, men ikke samtlige av landets kommuner.

som formaliserte forbindelser til en eller flere massebaserte sivilsamfunnsorganisasjoner. I det følgende analyserer jeg Frps organisatoriske utvikling med utgangspunkt i disse fem kjennetegnene.

Fokus på medlemmer

Empiri fra 1990- og 2000-tallet viser at Frp har hatt et relativt stabilt og økende fokus på medlemsrekruttering og medlemskapsvedlikehold. Ifølge tidligere medlemsansvarlig Anne Grethe Hauan trenger partiet medlemmer av økonomiske hensyn, for å få nye ideer, som kontaktpunkt i nærmiljøet, og som inspirasjonskilde for tillitsvalgte⁶. En verveflyer fra 2007 knytter også medlemmenes innsats til partiets systemkritikk: «Vi trenger din kompetanse, din livserfaring og dine synspunkter. Kort sagt. Vi trenger flere på laget for å bidra til å forandre Norge» (Fremskrittspartiet 2007). I tillegg til påbud om styrket vervevirksomhet i årsrapporten fra 1986 og strateginotatet «Fremskrittbevegelsen mot 1991 og 1993» (1990), har Frp iverksatt flere konkrete rekrutteringstiltak. I 1992 lanserte partiet en aktivitetskonkurranse som premierte lokallag for medlemsverving (Fremskritt 14.02.1992), og gjennomførte fire nasjonale rekrutteringskampanjer fra 1996 til 2008: «Bli et element du også!» (Fremskritt 16.12.1995)⁷, «Bli medlem av Fremskrittspartiet – og ta sikkerheten tilbake!» (Fremskritt 26.09.1998), «Bli med på laget!» (Fremskrittspartiet 2007) og «Tidenes vervekampanje!» (Fremskrittspartiet 2008a). Partiavisen Fremskritt, som fra og med 2000 inkluderte vervekuponger, beretter også om flere lokale vervekampanjer (Fremskritt 14.09.1996, Fremskritt 14.12.1996, Fremskritt 16.04.2005, Fremskritt 28.09.1996, Fremskritt 15.08.1998, Fremskritt 13.07.2002). Hauan hevder nasjonale kampanjer er kostnadskrevede, og ser sentralorganisasjonens rolle primært som tilrettelegger for lokal rekruttering gjennom produksjon av vervemateriell og oppfølging.

Til tross for rekrutteringsinnsatsen er Frp blant de norske partiene som i minst grad rekrutterer medlemmer gjennom egne representanter (inkludert familiemedlemmer og venner som allerede er medlem av partiet)⁸. Partimedlemsundersøkelsene fra 1991 til 2009 viser at denne rekrutteringsformen er mest vanlig i Senterpartiet, Kristelig Folkeparti, Arbeiderpartiet og Venstre, som alle rekrutterte over 50 prosent av medlemmene sine slik⁹. Tilsvarende tall

---

⁶ Intervju 25. august 2008 på Frps hovedkontor i Oslo. Intervjuet ble båndopptatt og transkribert.

⁷ Kampanjetittelen var en referanse til Krf-leder Valgjerd Svarstad Hauglands omtale av Frps velgere som «elementer».

⁸ Kilde: Stipendiat Anders Ravik Jupskås, UiO, epost 19. mars 2013. Dataene er ikke publisert enda.

⁹ Venstre ligger under 50 prosent i 2009.

for Sosialistisk Venstreparti og Frp er ca. 30 prosent. I disse partiene kontaktet et flertall av medlemmene selv partiet.

Videre inkluderer medlemskap i Frp alle de tradisjonelle medlemsrettighetene og -påleggene: kun medlemmer kan stemme internt og stille til valg på interne og offentlige verv, gitt at de betaler en årlig medlemsavgift og på samme tid ikke er medlem av et annet parti. Mjelde (2014) viser at Frp her skiller seg fra flere vest-europeiske partier, som opererer med et mindre klart skille mellom medlemmer og ikke-medlemmer¹⁰.

Avslutningsvis ble medlemskapsvedlikehold definert som en eksplisitt arbeidsoppgave for Frps reorganiserte Servicesekretariatet i 1994 (Fremskritt 22.10.1994). Kort sagt skulle medlemmene og lokallagene følges bedre opp for å stimulere til engasjement og motvirke frafall, et fokus ytterligere forsterket gjennom opprettelsen av en egen organisasjonsavdeling i 1998 (Fremskritt 01.08.1998). I 2006 ble Anne Grethe Hauan ansatt i den nyopprettede stillingen som nasjonalt medlemsansvarlig, og hvert fylkes- og lokallag utpekte en egen. Kursing av medlemsansvarlige, innsamling av informasjon om enkeltmedlemmer for individuell oppfølging¹¹ og tilrettelegging for kombineringspolitikk og sosiale aktiviteter var sentrale oppgaver for Hauan. Skoleringsprogrammet (FrS) ble imidlertid det mest institusjonaliserte enkelttilbudet for medlemmene: i oppstartsåret 1998 deltok 541 medlemmer på 48 avviklede kurs, mens tilsvarende tall for 2007 var 4967/251¹².

I sum har Frp forsøkt å konsolidere sin medlemskapsorganisasjon de siste 20 årene gjennom rekruttering og vedlikehold, men data mangler for å kunne si mye om perioden før. Selv om Frp verver medlemmer i mindre grad gjennom egne representanter enn de fleste øvrige partiene, har flere av de iverksatte rekrutteringstiltakene vært vellykkede¹³ og bidro til at Frps medlemstall steg jevnlig fra 1994 og fremover. Neste avsnitt diskuterer om veksten summerer seg til massemedlemskap.

Massemedlemskap

Pålitelige medlemstall for Frp på 1970- og -80-tallet eksisterer ikke, men Tabell 1 viser Frps medlemsutvikling fra 1994 til 2012: Frps medlemskap økte markant fra 1994 til 2012: fra 3671 i 1994 vokste det jevnt og passerte 10,000 i 1999. Veksten nådde en midlertidig topp

---

¹⁰ Pågående doktorgradsstudium.

¹¹ Først og fremst adresse og fødselsdato, særlig for å motvirke at medlemmer som skifter bostedsadresse mister kontakten med partiet.

¹² Kilde: Leder for Frps organisasjons- og skoleringsavdeling, Øistein Lid.

¹³ Se Mjelde (2008).

ved 18,839 i 2003, da den begynte å falle mot 16,848 i 2005. I 2007 passerte partiet 20,000 medlemmer, og hadde 22,243 betalende medlemmer ved utgangen av 2012. Med andre ord har Frp mistet medlemmer siden 2009. Antallet medlemmer i toppåret 2009 – 22,876 – tilsvarer kun 3,7 prosent av Frps velgermasse i 2009. Til sammenligning var andelen medlemmer i forhold til velgere i snitt 9,8 prosent for de øvrige seks stortingspartiene i 2010¹⁴. I henhold til det nasjonale gjennomsnittet for vest-europeiske partier i 1960 – 14,6 prosent – har Frp følgelig ikke et massemedlemskap. De øvrige norske partiene ligger i snitt nærmere, men også klart under det historiske målet, med unntak av Krf (23,5 prosent)¹⁵.

Tabell 1. Frps medlemskapstall, 1994-2012

1994	3671	2003	18,839
1995	4976	2004	17,660
1996	5654	2005	16,848
1997	6816	2006	19,581
1998	7905	2007	20,961
1999	11,224	2008	21,019
2000	11,824	2009	22,876
2001	12,567	2010	22,623
2002	16,746	2012	22,243

Kilde 1994-2010: Stipendiat Anders Ravik Jupskås, UiO, epost 01. mars 2012. Kilde 2012: nrk.no 30. januar 2013.

Territoriell forankring

Mens massemedlemskap dreier seg om et partis forankring i velgermassen, er territoriell forankring dets geografiske. Historiske data for Frps fylkesrepresentasjon mangler, men det har i dag lokallag i alle fylker. Komparative data for de norske partiene er heller ikke tilgjengelig, men ifølge Selle og Svåsand (1983) har historisk kun Ap og Høyre hatt lokallag i hele landet. Tabell 2 viser antallet Frp-lokallag i forhold til kommuneantall fra 1975 til 2013:

¹⁴ Stemmetall 2009.

¹⁵ Kilde stemmetall: SSB (2013).

Tabell 2. Kommuner med Frp-lokallag, 1975-2013

	Antallet kommuner i Norge	Antallet kommuner med Frp-lokallag	Nasjonal dekningsgrad i prosent
1975	443	52	11,7
1979	454	96	21,1
1983	454	158	34,8
1987	454	172	37,8
1991	448	241	53,7
1995	435	195	44,8
1999	435	259	59,5
2003	431	304	70,5
2008	430	350	81,3
2013	428	356	83,2

Kilde 1975-2003: Svåsand og Wörlund (2005). Kilde 2008-13: Statens kartverk (2008, 2013) og Fremskrittspartiet (2008b, 2013).

Antallet kommuner med Frp-lokallag vokste stabilt fra 52 i 1975 til 241 i 1991. At det falt mot 1995 skyldtes trolig den interne splittelsen på Bolkesjø-landsmøtet i 1994, der den liberalistiske fløyen samt fire stortingsrepresentanter forlot partiet, og ungdomsavdelingen FpU oppløste seg selv (Iversen 1998, Svåsand 2003). Tilbakegangen var imidlertid kortvarig, og den lokale representasjonen nær fordoblet seg deretter, og teller 356 i 2013. I sum opprettet Frp 304 nye lokallag fra 1975 til 2013. Det er representert i alle fylker og har en nasjonal dekningsgrad på 83,2 prosent, og har dermed oppnådd territoriell forankring. Neste punkt omhandler lokallagenes stilling vis-a-vis sentralorganisasjonen.

Desentralisert beslutningsstruktur

Frp's landsmøte har følgende sammensetning: Landsstyret; de av partiets stortingsrepresentanter som ikke møter fra Lands- eller Sentralstyret; partiets regjeringsmedlemmer som ikke møter fra Lands- eller Sentralstyret; fem av FpUs sen-

tralstyremedlemmer; fra hvert fylkeslag så mange delegerte som tilsvarende det lovbestemte antall stortingsrepresentanter for vedkommende fylke slik det frem-kommer ved sist avholdte stortingsvalg (Frp 2012).

Videre kan Sentralstyret gripe inn i potensielt skadelige konflikter i lavere organisasjonsledd samt kreve at fylkes- og lokallag avholder nytt nominasjonsmøte. Sentralstyret kan også initiere eksklusjonssak mot enkeltmedlemmer (Frp 2012).

På den andre siden er stortingsgruppen underlagt partiorganisasjonen representert ved Sentralstyret. Sentralstyret sørger for dens konstituering etter valg og godkjenner dens reglement; behandler og vedtar kortsiktig strategi for den; har avgjørende myndighet ved fortolkning av partiprogrammet etter anke fra et minst 1/3s mindretall i stortingsgruppen; og uttaler seg om dens budsjett og behandler dens regnskap med revisjonsberetning (Frp 2012).

Følgelig er Frp sammensatt på dette punktet: fylkene må dele landsmøterepresentasjon med partitoppene, og Sentralstyret har vid makt til å regulere lavere organisasjonsledds virksomhet. Partiet representerer ett ytterpunkt målt ved disse to faktorene, Ap det andre: dets landsmøte er utelukkende sammensatt av fylkesdelegasjoner og en eksklusjonsprosess kan kun åpnes av kommune- eller fylkespartiet. Men på den andre siden har Frps sentralstyre også vid makt over stortingsgruppen. Konklusjonen er derfor at Frp har en delvis desentralisert beslutningsstruktur. I neste og siste avsnitt analyser jeg i hvilken grad eksterne aktører er involvert i organisasjonen.

Kobling til sivilsamfunnet

I sin undersøkelse av (SV) og Frps bånd til norske sivilsamfunnsorganisasjoner fra 2000 til 2004 og 2012, finner Allern (2012) at Frp regelmessig inviterer representanter for sivilsamfunnsorganisasjoner til diverse partiarrangement og til å gi innspill til programutforming. For eksempel har LO og NHOs ledere talt på landsmøtet. Frp har også kontakt med et bredt spekter av organisasjoner, og særlig arbeidslivsorganisasjonene. Men det har ingen overlappende organisasjonsstrukturer med slike, verken i form av kollektivt medlemskap eller garantert representasjon i partiorganer. Partiet inngår heller ikke i noe formalisert samarbeid og har ingen fellesfora med andre organisasjoner. Med andre ord mangler Frp kobling til sivilsamfunnet.

Konklusjon

I denne artikkelen har jeg diskutert om Anders Langes anti-parti i løpet av 40 år har blitt et ordinært masseparti, basert på fem kjennetrekke ved modellen. Konklusjonen er at Frp har to av disse karakteristika: partiet har fokusert på å bygge opp en tradisjonell medlemsorganisasjon, og er territorielt forankret.

Med henblikk på massemedlemskap og kobling til sivilsamfunnet er Frp ikke et masseparti. Den jevne medlemsveksten fra 1994 og fremover bør videre ses som et nytt partis innhenting av de øvrige, «gamle» partiene. Trenden både nasjonalt og internasjonalt de siste 30 årene er fortsatt entydig medlemsnedgang, og Frps medlemsfall siden 2009 indikerer at toppen er passert.

På det siste punktet – desentralisert beslutningsstruktur – er Frp en hybridorganisasjon: Sentralstyret kontrollerer både vertikalt og horisontalt. Derfor beskrev Svåsand og Wörlund i 2005 Frp som landets mest sentraliserte parti. Skulle Frp gå inn i regjering på et tidspunkt, gjør Sentralstyrets sterke stilling særlig to forhold interessante med hensyn til fremtidig forskning på partiets organisasjon: hvilken rolle vil sentralorganisasjonen få vis-à-vis regjeringsgruppen? Da Frp økte sin representasjon fra to til 22 seter ved stortingsvalget i 1989, ble stortingsgruppen underordnet Sentralstyret. Det er uklart hvilken konstellasjon partiet kan og vil velge ved regjeringsdeltakelse. For det andre, hvordan vil behovet for koordinering og forhandling med særlig de økonomiske interesseorganisasjonene påvirke Frps forbindelser til dem? Et sannsynlig utfall er mer institusjonaliserte kontaktformer. Med andre ord kan regjeringsmakt ha implikasjoner for graden av sentralisering og forholdet til sivilsamfunnet.

Referanser

- Allern, Elin H. (2012) «The Contemporary Relationship of ‘New Left’ and ‘New Right’ Parties with Interest Groups: Exceptional or Mainstream? The Case of Norway's Socialist Left and Progress Party» *Scandinavian Political Studies*, 36 (1): 67–90
- Casas-Zamora, Kevin (2005) *Paying for Democracy: Political Finance and State Funding for Parties*. Colchester: ECPR Press
- Diamond, Larry, & Richard Gunther (2001) *Types and Functions of Parties*. I: Diamond, Larry, & Richard Gunther (red.) *Political Parties and Democracy*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press
- Duverger, Maurice (1959) *Political Parties*. London: Methuen and Co. Ltd.
- Fremskritt* (1992) «Starter aktivitetstkonkurranse», artikkel 14.02
- Fremskritt* (1994) «Servicesekretariatet operativt», artikkel 22.10
- Fremskritt* (1995) «Ny Frp-kampanje: Bli et element du også!», artikkel 16.12
- Fremskritt* (1996) «Østfold Frp: Har startet vervekampanje», artikkel 14.09
- Fremskritt* (1996) «Lokallagene: Medlemsoppfølging gir resultater», artikkel 28.09
- Fremskritt* (1996) «Oslo Frps vervekonkurranse: Solid oppslutning og mange nye medlemmer», artikkel 14.12
- Fremskritt* (1998) «Organisasjonsavdelingen», artikkel 01.08
- Fremskritt* (1998) «Medlemsstatus i Frp: Mot ny rekord – igjen?», artikkel 15.08
- Fremskritt* (1998) «Storstilt verve-kampanje i Frp», artikkel 26.09
- Fremskritt* (2002) «Formidabel medlemssvekst i Hol Frp», artikkel 13.07
- Fremskritt* (2005) «Frisk satsing i Bærum Frp: Skal verve 200 medlemmer», artikkel 16.04
- Fremskrittspartiet (1986) *Årsberetning fra Sentralstyret for 1986*. Oslo: Fremskrittspartiet
- Fremskrittspartiet (1990) *Fremskrittbevegelsen mot 1991 og 1993*. Oslo: Fremskrittspartiet
- Fremskrittspartiet (2007) *Bli med på laget!*. Hentet 06.06.2008 fra:
http://www.frp.no/Innhold/FrP/Bli_medlem/Medlemskampanje_2007/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=26851
- Fremskrittspartiet (2008a) *Tidenes vervekampanje!*. Hentet 24.10.2008 fra:
<http://www.frp.no/Innhold/FrP/Temasider/Medlemskampanjen/?folderpagesize=20>
- Fremskrittspartiet (2008b) *Om Fremskrittspartiet*. Hentet 09.06.2008 fra:
http://www.frp.no/Innhold/FrP/Om_FrP/?folderpagesize=20
- Fremskrittspartiet (2012) *Vedtekter 2012*. Oslo: Fremskrittspartiets Hovedorganisasjon
- Fremskrittspartiet (2013) *Møt oss*. Hentet 23.03.2013 fra:
http://www.frp.no/no/Mot_oss/?folderpagesize=20
- Heidar, Knut & Jo Saglie (2002) *Hva skjer med partiene?* Oslo: Gyldendal Akademiske
- Heidar, Knut, & Jo Saglie (2003) «Predestined Parties? Organizational Change in Norwegian Political Parties» *Party Politics*, 9 (2): 219–239
- Iversen, Jan Martin (1998) *Fra Anders Lange til Carl. I Hagen: 25 år med Fremskrittspartiet*. Oslo: Millennium
- Katz, Richard S. (1990) «Party as Linkage: A Vestigial Function?» *European Journal of Political Research*, 18 (1): 143–161
- Katz, Richard S., & Peter Mair (1992) «The Membership of Political Parties in European Democracies, 1960–1990» *European Journal of Political Research*, 22 (1): 329–345
- Katz, Richard S., & Peter Mair (1995) «Changing Models of Party Organization and Party Democracy: The Emergence of the Cartel Party» *Party Politics*, 1 (1): 5–28
- Krouwel, Andre (2006) *Party Models*. I: Katz, Richard S. & Crotty, William J. (red.) *Handbook of Party Politics*. London: SAGE Publications Ltd
- May, John D. (1973) «Opinion Structure of Political Parties: The Special Law of Curvilinear Disparity» *Political Studies*, 21 (2): 135–51

- Mair, Peter (1997) *Party System Change: Approaches and Interpretations*. Oxford: Oxford University Press
- Mjelde, Hilmar L. (2009) *Explaining Membership Growth in the Norwegian Progress Party from 1973 to 2008*. Köln: LAP Lambert Academic Publishing
- Mudde Cas (2007) *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press
- NRK (2013) «Har mista tusenvis av medlemmer». Hentet 23.03.2013 fra: http://nrk.no/nyheter/distrikt/nrk_sogn_og_fjordane/1.10891880
- Pedersen Mogens S. (1982) «Towards a New Typology of Party Lifespans and Minor Parties» *Scandinavian Political Studies*, 5 (1): 1–16
- Scarrow, Susan E. (1996) *Parties and their members: organizing for victory in Britain and Germany*. New York: Oxford University Press
- Scarrow, Susan E. (2002 [2000]) Parties Without Members? Party Organization in a Changing Electoral Environment. I: Dalton, Russel J. and Wattenberg Martin P. (red.) *Parties Without Partisans*. Oxford: Oxford University Press
- Selle, Per, & Lars Svåsand (1983) «The Local Party Organization and Its Members: Between Randomness and Rationality» *Scandinavian Political Studies*, 6 (3): 211–229
- SSB (2013) «Stortingsvalet 2009. Godkjente røyster, mandat og gjennomsnittleg mengd røyster per mandat, etter parti. Stortingsvala 1989-2009». Hentet 23.03.2013 fra: <http://www.ssb.no/a/kortnavn/stortingsvalg/tab-2009-10-15-21.html>
- Statens kartverk (2008) «Norge i tall». Hentet 30.09.2008 fra: <http://www.statkart.no/?template=norgeitall>
- Statens kartverk (2013) «Fylkes- og kommuneoversikt». Hentet 23.03.2013 fra: <http://www.statkart.no/Kunnskap/Fakta-om-Norge/Fylker-og-kommuner/Tabell/>
- Svåsand, Lars (2003) *The Norwegian Progress Party: A Populist Party?*. Artikkelmanuskript presentert på *Contemporary Populims in Historical Perspective*, Genoa, 07.01–10.01.2003
- Svåsand, Lars, & Ingemar Wörlund (2005) *Partifremvekst og partioverlevelse: Fremskrittspartiet og Ny Demokrati*. I: Demker, Marie & Lars Svåsand (red.) *Partiernas århundrade: Fempartimodellens oppgått och fall i Norge och Sverige*. Stockholm: Santerus Forlag
- van Biezen, Ingrid, Peter Mair & Thomas Poguntke (2012) «Going, going, . . . gone? The decline of party membership in contemporary Europe» *European Journal of Political Research* 51, (1): 24–56
- Wiesendahl, Elmar (2009) *Die Mitgliederparteien zwischen Unmodernität und wieder entdecktem Nutzen*. I: Jun, Uwe, Oscar Niedermayer & Elmar Wiesendahl (red.) *Die Zukunft der Mitgliederpartei*. Opladen & Farmington Hills, MI: Verlag Barbara Budrich